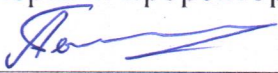

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ЗАГАЛЬНОУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ

«СХВАЛЕНО»:

Перший проректор, доцент

 Олександр ЛОМЕЙКО

_____ 2023 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ректор, професор

 Сергій КЮРЧЕВ

_____ 2023 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації
педагогічних та науково-педагогічних працівників
«Візуалізація вербального матеріалу як засіб підвищення якості освіти»

ДЛЯ ОЗНАЙОМЛЕННЯ

Запоріжжя

2023

Освітня програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників «Візуалізація вербального матеріалу як засіб підвищення якості освіти». Запоріжжя: ТДАТУ, 2023. 13 с.

Розробники:

Шарова Т.М. – професор, доктор філологічних наук, професор кафедри суспільно-гуманітарних наук;

Землянська А.В. – доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук;

Шаров С.В. – доцент, кандидат педагогічних наук, в.о. завідувача кафедри комп'ютерних наук

РОЗГЛЯНУТО І УХВАЛЕНО

Науково-методичною радою ТДАТУ

Протокол № _

від _____ 2023 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ТДАТУ

Протокол № _

від _____ 2023 року

1. Обґрунтування освітньої програми

Однією з програмових вимог до сучасного фахівця в будь-якій галузі є здатність до комунікації, креативного мислення, впровадження нових методик і технологій у освітній процес. Взято до уваги вербальний контент і ті аспекти роботи з ним, що передбачають інтеграцію різних чуттєвих сфер у створенні та використанні слова, здатність справляти різнобічний навчальний, розвивальний і виховний впливи на тих, хто навчається. Це значно розширює професійні можливості фахівців, насамперед педагогів, дозволяє оперувати словом в умовах цифровізації суспільства та за допомогою сучасних технологій візуалізації, підвищує загальний культурний рівень громадян.

2. Особливості та ключові переваги програми

Особливістю змісту пропонованої програми є робота з вербальним та візуальним матеріалом в контексті сучасних підходів до формування критичного мислення, загальної інформатизації соціуму та освітніх вимог до досягнення й використання навчального матеріалу, використання інноваційних методик роботи зі словом:

- 1) застосовуючи трансдисциплінарний метод;
- 2) акцентуючи на використанні інформаційно-комунікаційних технологій у освіті;
- 3) ознайомлюючи з основами інфомедійної грамотності;
- 4) тренуючи в мистецтві сторителінгу;
- 5) використовуючи різні способи візуалізації вербального матеріалу.

Здійснення практично на кожному занятті внутрішньопредметного зв'язку з вітчизняною і зарубіжною літературами, ЗМІ, використання інформаційно-комунікаційних технологій, у тому числі онлайн-ресурсів, та методики інтерактивного навчання, поглиблення вміння створювати власне висловлювання загального, професійного, наукового змісту або візуалізувати текстовий матеріал сприяє розширенню і поглибленню ключових компетентностей сучасного фахівця.

Під час вивчення сучасних трендів у науці та освіті, зокрема технологій вербалізації та візуалізації, слід зосередитися на таких ключових аспектах:

- реалізації моделі сучасного фахівця;
- ознайомленні із можливостями самостійного підвищення особистісного і професійного рівня за допомогою онлайн-курсів;
- поглибленні інформаційної та комунікативної компетентностей;
- ознайомленні з новими методиками і технологіями роботи з вербальним матеріалом для підвищення його навчального, виховного, розвивального впливу.

3. Мета програми, основні завдання

Мета програми полягає у глибокому засвоєнні слухачами основних тенденцій розвитку сучасної освіти і науки, новітніх засобів отримання та подачі навчального матеріалу та формування ключових компетентностей у роботі з текстовим матеріалом; ознайомлення із можливостями використання інформаційно-комунікаційних технологій на різних етапах вербалізації та візуалізації інформації.

Завдання:

- формування знань здобувачів про основні тенденції розвитку сучасної освіти й науки;
- монографічне й оглядове вивчення окремих технологій навчання, зокрема через масові онлайн-курси;
- формування інфомедійної грамотності;
- подальший розвиток умінь і навичок використанням інформаційно-комунікаційних та інтерактивних технологій і засобів візуалізації та вербалізації інформації.

4. Цільова аудиторія освітньої програми (або рівень кваліфікації, для якого пропонується програма)

Доросла аудиторія (студенти, випускники закладів професійної і вищої освіти, педагогічні та науково-педагогічні працівники, держслужбовці, представники бізнесу тощо).

5. Тривалість освітньої програми: 30 годин (1 кредит ECTS)

Обов'язковим додатком до освітньої програми є робочий навчальний план.

6. Сфера реалізації набутих компетентностей після опанування освітньої програми

Опанування програмою передбачає отримання сертифікату про завершення освітньої програми «Візуалізація вербального матеріалу як засіб підвищення якості освіти» та зарахування прослуханих годин як підвищення кваліфікації та різновид неформальної освіти.

7. Кадрове забезпечення освітньої програми

Шарова Тетяна Михайлівна – доктор філологічних наук, професор кафедри суспільно-гуманітарних наук Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Землянська Аліна Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного;

Шаров Сергій Володимирович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри комп'ютерних наук Таврійського агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного.

8. Матеріально-технічне забезпечення програми

Навчальний процес освітньої програми «Візуалізація вербального матеріалу як засіб підвищення якості освіти» планується здійснювати в онлайн-режимі з використанням платформи Zoom.

Викладання курсу забезпечено:

- підручниками в електронному форматі;

- різними візуальними розробками (презентації, постери, інфографіки, інтерактивні завдання на онлайн-ресурсах тощо);
- гаджетами.

Програмні компетентності:

- здатність породжувати нові ідеї (креативність), зокрема в педагогічній сфері; організувати освітній процес, використовуючи сучасні педагогічні й інформаційно-комунікаційні технології;
- здатність самостійно підвищувати професійний рівень за допомогою онлайн-курсів;
- здатність відбирати, продукувати й візуалізувати словесний матеріал, використовуючи технології сторителінгу, технології handmade, інформаційно-комунікаційні технології та дотримуючись принципів інфомедійної грамотності.

Програмні результати навчання:

- знання основ інфомедійної грамотності, вміння й навички критичного аналізу медіатекстів різних форм, ознайомлення з інноваційними технологіями, які доцільно використовувати при вербалізації інформації, поглиблення знань про способи використання аудіовізуальної і друкованої інформації;
- знання можливостей самоосвіти педагогів та учнів через мережу онлайн-курсів;
- володіння технологіями сторителінгу в різних галузях професійної діяльності;
- вміння розробляти й використовувати інформаційно-комунікаційні та handmade-технології для візуалізації словесного матеріалу в професійній діяльності.

Анотація освітньої програми

Програму розраховано на студентів та випускників закладів професійної і вищої освіти, педагогічних та науково-педагогічних працівників, держслужбовців, представників бізнесу тощо.

Навчальне навантаження освітньої програми «Візуалізація вербального матеріалу як засіб підвищення якості освіти» розраховано на 30 годин (1 кредит ECTS).

Об'єктом вивчення програми є сучасні технології вербалізації і візуалізації інформації в освіті та науці.

Предметом вивчення є новітні підходи до освітнього і наукового процесу, відбору й структурування інформації, використання сучасних технологій в опануванні та поданні словесного матеріалу.

Освітня програма складається з таких змістових модулів:

Модуль 1. Масові онлайн-курси в системі професійної освіти.

Модуль 2. Інфомедійна грамотність та розвиток критичного мислення.

Модуль 3. Теорія і практика сторителінгу.

Модуль 4. Сучасний візуальний простір: нові освітні технології.

Модуль 1. Масові онлайн-курси в системі професійної освіти

Предметом вивчення є методика використання масових онлайн-курсів у процесі саморозвитку особистості та у навчальному процесі здобувачів освіти як засіб поглиблення загальних і фахових компетентностей.

Мета – ознайомити з особливостями і методикою використання масових онлайн-курсів на платформах *Edera*, *Prometheus*, *Відкритий Університет Майдану* у процесі мовної освіти та самоосвіти фахівця; розвивати вміння й навички комп'ютерної грамотності, самостійного навчання, самоорганізації тощо; формувати професійні якості та розширювати кругозір.

Тема 1. Масові онлайн-курси: основні принципи побудови й особливості використання. Поняття «масові онлайн-курси» та їх роль у неформальній освіті. Основні принципи побудови провідних освітніх платформ (*Edera*, *Prometheus*, *ВУМ*). Особливості використання масових онлайн-платформ у мовній освіті.

Тема 2. Онлайн-курси філологічного спрямування на платформах *Edera* та *Prometheus*. Ознайомлення на платформі *Edera* з курсами «Українська мова. Частина 1», «Лайфхаки з української літератури», «Як писати про економіку без

помилки», «Лайфхаки з української мови. Підготовка до ЗНО». Ознайомлення на платформі *Prometheus* із курсами «Як ефективно спланувати та провести діалог. Базовий модуль 1», «Як ефективно спланувати та провести діалог», «Наука про навчання: що має знати кожен вчитель», «Освітні інструменти критичного мислення», «Візуалізація даних», «Навчаймось вчитись: потужні розумові інструменти для опанування складних предметів».

Тема 3. Онлайн-ресурси для громадських активістів Вільного Університету Майдану. «Як розуміти соціальні мережі: курс для журналістів», «Теорія поколінь: знаходимо спільну мову», «Школа ефективного мислення», «Бібліотека: відкритий публічний простір», «Вступ до критичного мислення», «Відкриті електронні реєстри».

Тема 4. Робота над створенням особистого кабінету для подальшої роботи з різноманітними курсами на онлайн-платформах. Індивідуальна робота над додаванням потрібних курсів мовного та професійного спрямування до особистого кабінету користувачів в онлайн-режимі.

Модуль 2. Інфомедійна грамотність та розвиток критичного мислення

Предметом вивчення є основи інфомедійної грамотності та розвиток уміння критичного мислення в умовах інформаційного середовища.

Мета – ознайомлення з основами інфомедійної грамотності, поглиблення знань про способи використання аудіовізуальної і друкованої інформації, інноваційними технологіями, які доцільно використовувати педагогу з метою формування основ аудіовізуальної грамотності учнів, їх критичного мислення та аналізу медіатекстів різних форм.

Тема 1. Медіаграмотність та проблема медіасоціалізації молоді. Визначення та функції медіа грамотності. Теорії медіаосвіти. Проблема медіа соціалізації молоді в інформаційному середовищі. Позитивний медійний вплив. Проблема медіанасильства та зростання агресії.

Тема 2. Маніпуляції в медіа. Поняття маніпулятивності. Маніпуляції в мас-медіа. Види маніпулятивних прийомів.

Тема 3. Онлайн-ігри з медіа грамотності та комп'ютерні онлайн тренажери. Основи ігрової діяльності. Онлайн-гра «Пригоди Літератуса». Онлайн гра «Медіазнайко». Комп'ютерні онлайн-тренажери з української мови. Комп'ютерні онлайн-тренажери з української літератури.

Тема 4. Робота над критичним аналізом публіцистичного контенту. Індивідуальна робота над виявленням ознак маніпулювання у представлених публіцистичних статтях. Створення власної інформаційної статті про автора художнього твору, художній твір.

Тема 5. Робота над створенням інфомедійної презентації. Індивідуальна робота над створенням презентації на тему художнього твору з використанням неправдивої інформації.

Модуль 3. Теорія і практика сторителінгу

Предметом вивчення є технології сторителінгу та методика їх використання при подачі інформації.

Мета – ознайомлення з теорією і практикою сторителінгу, поглиблення знань про способи подачі інформації, інноваційними технологіями, які доцільно використовувати педагогу з метою формування основ аудіовізуальної грамотності здобувачів освіти, розвитку їхньої уяви та глибшому засвоєнню навчальної інформації.

Тема 1. Теоретичні основи сторителінгу. Поняття «сторителінг». Функції сторителінгу. Види сюжетів.

Тема 2. Практичні основи сторителінгу. Види сторителінгу (пасивний, активний). Розповіді на словесній основі. Структура історії.

Тема 3. Сторителінг у проєктних методиках навчання й виховання. Основні принципи побудови історій. Прийоми навчання розповіді історій. Презентація проєкту шляхом використання технологій сторителінгу.

Модуль 4. Сучасний візуальний простір: нові освітні технології.

Предметом вивчення є розмаїття засобів візуалізації словесної інформації з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, інтерактивних методів роботи, технологій handmade.

Метою дисципліни є ознайомити з різними формами і технологіями візуалізації словесного матеріалу, методикою використання цих методів і технологій на різних етапах професійної діяльності; розвивати креативність, вміння й навички системного аналізу й відбору матеріалу, використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Тема 1. Теоретичні основи візуалізації. Поняття про засоби візуалізації, їх класифікація. Методичні підходи до використання засобів візуалізації в оформленні і передачі навчальної та професійної інформації: практичний досвід. Ключові компетентності сучасного здобувача освіти та особливості їх формування засобами візуалізації навчального матеріалу.

Тема 2. Технології handmade у візуалізації словесного матеріалу. Методика лепбукінгу: алгоритм створення, правила оформлення, основні елементи, технологія використання. Технологія скрап-букінгу та її використання на заключному етапі навчання. Створення ментальних карт. Скрайбінг та особливості його використання.

Тема 3. Інтерактивні вправи на візуалізацію навчального матеріалу. Методика використання кроссенсу на етапах вивчення нового матеріалу та закріплення матеріалу. Методика створення і розв'язання мовних пазлів. Особливості використання прийому створення карт і буклетів.

Тема 4. Використання комп'ютерних програм для візуалізації матеріалу. «Хмари слів»: методика створення і використання. Технологія Mind map. Систематизація матеріалу засобами інфографіки. Буктрейлери та особливості їх створення. Презентації та вимоги до їх оформлення. Особливості створення постера.

Тема 5. Діагностика результатів навчання засобами візуалізації. Технології «фідбек», «печворк». Створення Facebook-сторінки літературного персонажа. Створення і заповнення карток-питальників. Методика створення

образону. Методика організації і проведення фотоквесту.

Література

1. 10 ідей щодо створення складових елементів lapbook. *На урок: освітній проект*. URL: <https://naurok.com.ua/post/10-idey-schodo-stvorennya-skladovih-elementiv-lapbook>.
2. Возняк О. Кроссенс. *Блог учителя зарубіжної літератури Возняк Ольги Степанівни*. URL: http://oliuniavozniak.blogspot.com/p/blog-page_18.html.
3. Гаргат А. Сторітеллінг – інтерактивна розповідь. *Креативність особистості як фактор інноваційного розвитку суспільства: збірн. наук. праць*. Вип. 2 / За ред. В.В. Павленко. Житомир: ФОП Левковець Н.М., 2020. С. 47–53.
4. Гладких Г.В., Шаров С.В. Напрями формування комунікативної компетентності студентів. *Інноваційна педагогіка*. 2019. 1(11). С. 70–74.
5. Голянчук А. Використання методики сторітеллінгу на уроках англійської мови. *Креативність особистості як фактор інноваційного розвитку суспільства: збірн. наук. праць*. Вип. 2 / За ред. В.В. Павленко. Житомир: ФОП Левковець Н.М., 2020. С. 53–57.
6. Землянська А.В. Досвід використання засобів візуалізації навчальної інформації під час вивчення української і зарубіжної літератури у вищій школі. *Тренди в освіті: матеріали Міжнародного науково-методичного семінару / ред. кол.: Т.М. Шарова (гол. ред.) та ін. Мелітополь–Гомель, 2019. С. 34–39.*
7. Землянська А.В., Чистикова М.І. Метод кроссенсу на уроках літератури: переваги й недоліки. *Інновації в освіті і педагогічна майстерність учителя-словесника: збірник матеріалів III усеукраїнської науково-практичної конференції (м. Суми, 24-25 жовтня 2019 року)/ за ред. О. Семеног, Т. Шарова. Суми: Видавництво СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2019. Випуск 3. С. 179–182.*
8. Інфографіка. *Методичний навігатор*. URL: <https://sites.google.com/a/lyceum2.cv.ua/metodicnij-navigator/infografika>

9. Коваленко А., Шарова Т.М. Онлайн навчання на ВУМ: особливості та переваги. *Наука та освіта: досягнення та стратегії розвитку*: тези доп. XXII Міжнар. Наук.-практ. Інтернет-конф. (4 листопада 2019 р., м. Запоріжжя). 2019. №1. С. 51–56.
10. Метод Storytelling: як зацікавити дітей, розповідаючи історії. URL : <https://naurok.com.ua/post/metod-storytelling-yak-zacikaviti-diteyrozpovidayuchi-istori>.
11. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К. : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
12. Пуляевская А. Технология «лэпбук» (lapbook. лепбук) и ее применение. URL: <http://nitforyou.com/lepbuk/>
13. Садлій Б. Техніка mind mapping для організації думок і не тільки. *Інтернет-газета Вінковоцького РМК «Методичні діалоги»*. URL: http://metodialogu.blogspot.com/2018/02/blog-post_25.html
14. Семенов О.М. Культура наукової української мови : [навч. посібн.]. К. : ВЦ “Академія”, 2010. 216 с.
15. Сич Л. Кроссенс. *Блог учителя зарубіжної літератури НВК №1 м. Немирова Сич Лесі Михайлівни*. URL: http://zarlitslm.blogspot.com/p/blog-page_2.html
16. Сорока І.І. Скрапбукінг як дидактичний прийом підвищення мотивації учнів до вивчення зарубіжної літератури в школі. *Зарубіжна література в школах України*. 2016. №1. С. 49–52.
17. Федоричак В. 10 порад по створенню інфографіки та інструменти, які вам в цьому допоможуть. URL: <https://lemarbet.com/ua/razvitie-internet-magazina/10-sovetov-po-sozdaniyu-infografiki-i-podborka-instrumentov/>
18. Шаров С.В., Шарова Т.М. Методологічні аспекти комп'ютерної підтримки самостійної роботи студентів-філологів: навч.-метод. посіб. Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2013. 208 с.
19. Шарова Т.М. Фахова підготовка майбутніх вчителів української мови і літератури засобами масових онлайн курсів на платформі EdEra. *Тренди в*

освіти: матеріали Міжнародного науково-методичного семінару / ред. кол.: Т.М. Шарова (гол. ред.) та ін. Мелітополь–Гомель, 2019. С. 81–86.

20. Шарова Т.М., Землянська А.В., Копейцева Л.П., Шаров С.В. Використання інтерактивних методик та інформаційно-комунікаційних технологій на уроках літератури. Педагогічна інноватика: досвід та перспективи Нової української школи: кол. монографія / за заг. ред. А.М. Солоненка, І.А. Мальцевої, Л.Ю. Москальової, О.С. Арабаджи. Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2019. Розд. 9. С. 232–256.
21. Шарова Т.М., Шаров С.В. Електронне навчання: дієвий формат освіти. *Академічна культура дослідника в освітньому просторі: європейський та національний досвід*: зб. матер. II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 16-17 травня 2019 р.). Суми, 2019. С. 119–123.
22. Шарова Т.М., Шаров С.В. Формування індивідуальної освітньої траєкторії студента засобами інформаційної системи. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. Серія: Педагогіка. 2017. №2 (19). С. 149–154.